

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **S. H.**, zastoupený advokátem Mgr. Markem Sedlákem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 11. 2004, sp. zn. 62 Az 78/2004,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 13. 8. 2004, č. j. OAM-2570/VL-10-04-2004, o zamítnutí jeho žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tak vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, nemá oporu ve spisech, a dále nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu spočívající v nedostatku důvodů.

Stěžovatel uvádí, že při zjišťování skutkového stavu byla porušena ustanovení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu,

a že žalovaný rozhodl v rozporu s § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Stěžovatel připomíná, že mu v Bělorusku bylo odíráno jedno ze základních lidských práv, a sice právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací, když stěžovatel dostával za svou práci minimální finanční prostředky. Tuto situaci přitom běloruská vláda nijak neřeší, takže stěžovatel má oprávněný strach o svou existenci z tíživých ekonomických důvodů, a jsou u něj proto dány důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Vzhledem k tomu, že nebyly dány podle stěžovatele důvody pro postup podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, měl žalovaný rozhodovat i o otázce udělení azylu z humanitárních důvodů. K jeho udělení jej přitom kvalifikuje jeho osobní situace popsána v řízení před žalovaným.

Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a dále žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že stěžovatelem uváděné důvody nejsou relevantní pohledem ustanovení § 12 zákona o azylu, když stěžovatel uváděl toliko ekonomické důvody. Žalovaný se také domnívá, že před rozhodnutím o stěžovatelově věci zjistil přesně a úplně skutečný stav věci. V dalším odkazuje na obsah správního spisu. Z těchto důvodů žalovaný navrhuje, aby byla kasační stížnost Nejvyšším správním soudem zamítnuta.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 8. 8. 2004 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že stěžovatel v Bělorusku nemohl najít stálé zaměstnání a měl existenční problémy. Proto se rozhodl odjet v roce 2001 do ČR a od té doby zde žil, z toho tři roky nelegálně. O azyl žádal proto, aby si legalizoval pobyt. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 12. 8. 2004. V tomto pohovoru také stěžovatel popisoval své pracovní zkušenosti, malou nabídku práce a malé výplaty v Bělorusku a celkově špatnou ekonomickou situaci své rodiny. O azyl požádal proto, že mu vypršela platnost víza, ale v ČR už nemůže pracovat bez dokladů. Jiné než ekonomické problémy v Bělorusku neměl a v ČR chtěl žít a pracovat.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu svým výše označeným rozhodnutím ze dne 13. 8. 2004. Žalovaný toto zamítnutí zdůvodnil tím, že během správního řízení bylo objasněno, že stěžovatelovým důvodem pro podání žádosti o udělení azylu jsou výhradně ekonomické obtíže a nutnost vykonávat těžkou a špatně placenou práci, naopak potíže s běloruskými státními orgány vyloučil, proto nebyl v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu ani důvod zabývat se podmínkami v zemi původu, když stěžovatel vůbec netvrdil, že by byl pronásledován a diskriminován ve smyslu § 12 zákona o azylu. Se snahou o legalizaci pobytu odkázal žalovaný stěžovatele do rámce zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Posouzením stěžovatelovy situace pohledem § 13, § 14 a § 91 zákona o azylu se již pro nadbytečnost nezabýval.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě. V této žalobě namítal porušení celé řady ustanovení správního řádu a § 12 zákona o azylu.

Krajský soud v Ostravě tuto žalobu zamítl svým výše označeným rozsudkem. V tomto zamítavém rozsudku krajský soud uvedl, že stěžovatel opustil Bělorusko z důvodu špatné ekonomické situace, neopustil tedy svou zemi původu kvůli pronásledování z některého z azylově relevantních důvodů. Krajský soud konstatoval, že na základě stěžovatelovy žaloby

nezjistil, že by žalovaný neměl dostatečné podklady pro své rozhodnutí, a tímto rozhodnutím, tedy zamítnutím stěžovatelovy žádosti podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nepochybil. Ze všech těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodování o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel nejprve protestuje proti tomu, že žalovaný údajně porušil jím vyjmenovaná ustanovení správního řádu. Neuvádí však konkrétně, čím měla být tato ustanovení porušena, respektive jaké další úkony měl žalovaný provést k lepšímu zjištění skutkového stavu. Za tohoto stavu nelze než odkázat na správný názor krajského soudu, že žalovaný zjistil skutkový stav dostatečně a řádně. Tento přístup je souladný i se setrvalou judikaturou zdejšího soudu, jak byla vyřčena například v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 5 Azs 24/2003: *„Správní orgán není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Uvedl-li v řízení před správním orgánem pouze důvody ekonomické, nemůže účinně v řízení o kasační stížnosti namítat [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, když nezjišťoval důvody jiné, žadatelem v řízení před správním orgánem neuváděné.“*

Stěžovatel dále namítá, že mu bylo odpíráno právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací. Z jeho vyjádření během správního řízení ovšem vyplynulo, že jeho práce byla sice těžko sehnatelná, náročná a špatně placená, nicméně nelze shledat, že by byl při jejím získávání ze strany veřejné moci diskriminován, z čehož by mohlo pronásledování relevantní pohledem zákona o azylu vyplynout. Dopadá tak na jeho situaci plně právní názor zdejšího soudu vyjádřený například v jeho rozsudku ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 20/2003: *„V žádosti o udělení azylu opakovaně uváděné ekonomické důvody (nedostatek finančních prostředků, nemožnost sehnat práci) a skutečnost, že politický režim v jeho domovském státě neumožnil žadateli jeho politický rozvoj, nezakládají samy o sobě odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.“* Lze se tak ztotožnit se žalovaným i krajským soudem, že stěžovatel neuváděl nic, co by vedlo v jeho případě ke shledání pronásledování ve smyslu zákona o azylu, a bylo tedy namístě jeho žádost o azyl zamítnout podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Poslední stěžovatelova námitka pak směřuje proti tomu, že mu nebyl udělen humanitární azyl. I v této otázce je třeba nejprve odkázat na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, bylo uvedeno: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“* Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamená, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004, pak Nejvyšší správní soud doplnil: *„Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdosti; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“*

Jak bylo uvedeno výše v rekapitulaci obsahu správního spisu, žalovaný neudělil humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu z důvodu nadbytečnosti takového posouzení v situaci, kdy byla jeho žádost posouzena jako zjevně nedůvodná, když navíc neuváděl nic, co by vedlo k závěru, že by u něj byly dány důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu. I Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem, že v případě zamítní žádosti o azyl jako zjevně nedůvodných je výrok o přiznání či nepřiznání humanitárního azylu již prakticky nadbytečný. To přitom dále omezuje limity soudního přezkumu této otázky, jež jsou značně úzké i v případech neposkytnutí humanitárního azylu při neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Ani krajský soud, ani Nejvyšší správní soud jistě nepopírají, že osobní situace stěžovatele, tak jak byla zjištěna žalovaným a přezkoumána krajským soudem, může být tíživá. Na straně druhé však není patrně natolik zjevné a nesnesitelně tíživé, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného. Z těchto důvodů nemůže tato stěžovatelova stížnostní námitka obstát, zvláště za situace, kdy tuto svou námitku stěžovatel vůbec neuplatnil v řízení před krajským soudem a dopadá tak na ni ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., podle něž Nejvyšší

správní soud nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění některého z namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci nebyly shledány vady řízení před správním orgánem, kdy by pro tuto důvodně vytýkanou vadu krajský soud měl napadené rozhodnutí žalovaného zrušit; a nebyla shledána ani nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku krajského soudu pro nesrozumitelnost.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. února 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu